

महाराष्ट्र शासन

औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, कल्याण विभाग
गांधी टॉवर, ३ रा मजला, बैल बाजार चौक, कल्याण (प), जि. ठाणे
दुरध्वनी क्र. ०२५१-२२०७०४२ E-mail : jddish.kal.mh@gov.in

क्र. संसंऔसुवआ/४५०७/कल्याण/२०२५

दिनांक- 9 NOV 2025

प्रति,

भोगवटादार/व्यवस्थापक

विषय:- महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ मधील दुरुस्त्यांबाबत जनजागृती मोहिम.

संदर्भ:- १. उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभागाची शासन अधिसूचना क्र. एफएसी
२०२५/प्र.क्र. ११७(भाग-२)/कामगार-४, दिनांक ०३/१०/२०२५.
२. मा.संचालक यांचे परिपत्रक क्र. संसंऔसुवआ/सूट/८४४५/११ दि.
१७/११/२०२५

महोदय,

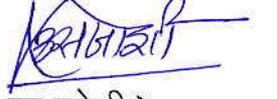
महाराष्ट्र शासनाच्या उपरोक्त संदर्भित अधिसूचना दिनांक ०३/१०/२०२५ अन्वये महाराष्ट्र कारखाने नियम, १९६३ मध्ये खालील महत्त्वपूर्ण सुधारणा करण्यात आल्या आहेत.

१. **कामगारांच्या वैद्यकीय तपासणीबाबत:-** यापूर्वी कामगारांची वैद्यकीय तपासणी केवळ प्रमाणक शल्यचिकित्सक (Certifying Surgeon) यांच्याद्वारेच करण्याची अनुमती होती. आता शासनाने खालील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनाही तपासणी करण्यास मान्यता दिली आहे.

- शासनाने नेमलेले / प्राधिकृत केलेले प्रमाणक शल्यचिकित्सक (Certifying Surgeon)
- अर्हता धारक वैद्यकीय व्यावसायिक (Qualified Medical Practitioner - MBBS)
- ईएसआयसी / ईएसआयएस चा वैद्यकीय अधिकारी (ESIC / ESIS Medical Officer)
- किमान ५ अर्हता धारक वैद्यकीय व्यावसायिक असलेली संस्था

२. **महिला कामगारांच्या रात्रपाळीतील कामा संदर्भात:-** यापूर्वी महिला कामगारांना रात्रपाळीत काम करण्यासाठी लागू असलेल्या अटींमध्ये कपात, सुलभीकरण आणि युक्तीकरण (rationalization) करण्यात आले असून, महिला कामगारांच्या सुरक्षेची योग्य काळजी घेत लवचिकता वाढविण्यात आली आहे.

3. नियम 114 अंतर्गत महिला कामगारांवरील निर्बंधांमध्ये शिथिलता:- महाराष्ट्र कारखाने नियम १९६३ चे नियम 114 अंतर्गत ज्या प्रक्रियांमध्ये महिलांना काम करण्यास बंदी होती, त्या विविध अनुसूचींमध्ये आता शिथिलता देण्यात आली आहे.

(सु.सा.जोशी)

सह संचालक
औद्योगिक सुरक्षा आरोग्य,
कल्याण.